

# Pumba yaathiri maisha ya mjane

NA VICTOR BARTLEY, GEITA

UGUMU wa maisha umewafanya kinamama wengi kuwa wabunifi.

Mkoani Geita, kuna wanawake wanaoionza matunda, kufanya vibarua vya kuchota maji kwa ajili ya ujenzi, kukata kipi na mkaa na wengine kupeta na kiuza pumba mashinini.

Mjane Sophia Ismail (51), mkazi wa Mtaa wa Kalangalala, Kata ya Kalangalala, katika Halmashauri ya mjini wa Geita, anaendesha maisha yake kwa kupeta na kiuza pumba laini katika mashine ya Ahmed Mbarack, maarufu kwa jina la Msomali. Mashine hiyo inao akina mama 20 wanaojishughulisha na kazi hiyo.

Sophia anasema aliamua kiuza pumba kwa waifugaji wa kuku na nguruhwe, kazi ambayo ni hatari kwa afya yake ilikukabiliana na hali ngumu ya maisha.

Anasema tangu Machi 13, 2013, amekuwa alidza pumba laini ambazo hutumika kutengezeza chakula cha mifugo kama kuku ng'ombe na nguruhwe.

"Ninamiliki familia ya watoto 15, ambao wote ni wanafunzi Sikuwahi, kufikiria kama siku moja ningefanya kazi hii, lakini tangu mume wangu Joackim Ismail, afariki Julai 4 mwaka 2011, nilijikuta nikifuta mbinu za kijikwamua

na umaskini na kuepusha wahangu wasiwe ombaomba mitaani.

"Sikubahatika kusoma, nilishia darasa la tano kutokana na mazingira magumu ya kiuchumi walijokuwa nayo wazazi wangi, hivyo kupata kazi nzuri si jambo rahisi," anasema Sophia.

Akizungumzia namna anavyopata pumba, anasema wafanyakiashara wanapopeleka impanga mashine kwa ajili kukoboa, yeye anauanika, ukikauka anauksuzia na kuuweka katika magunia kisha anausombaa katika kinu cha mashine ili ukobolewe na baada ya hapo malipo yake huwa ni pumba laini.

Anasema licha ya kazi hiyo kuwa ngumu, kwa sasa bei ya pumba imeshuka mno ildinganishwa na kipindi cha nyuma.

Anasema awali gumi la pumba la debe sita walikuwa wanauza kwa Sh 5,000 na debe moja Sh 1,000, lakini sasa hivi wafu hawana fedha hivyo wanatalazimika kushusha bei na kiuza gunia moja kwa Sh 3,000.

"Pesa ninayoitopa hapa ni kidogo, hakiidhi mahitaji yangu lakini sina jinsi. "Vumbi litokanalo na ukobooji wa nafaka kuanzia alfajiri hadi jioni ninapokuwa mashine huwa linatuithiri mino lakini sina jinsi. "Mara kwa maira huwa naugua mafua na kikohozu hali ambayo inadhoofisha afya yangu," anasema



Sophia Ismail aldanda pumba kwa ajili ya kwenda kiuza

Sophia na kuongeza:

"Pamoja na madhara vote hayo, kwa mwezi huwa naambula Sh 70,000 tu."

Anasema siku moja akibahatika

kuonana na Rais Dk. John Magufuli, angewmambia awaaingalie mmo wanawake hususan wajane, maana wana uitaji mltubwa kuliko wanaume.

# Ulemavu ulivyosababisha atelekezwe na mumewe

NA FLORENCE SANAWA,  
MTWARA

WAKATI jamii ikiedelea kipinga  
ukatili wa kijinsia katika maeneo  
mbalimbani nhini bado unyanasajji

kijinsia umeendela na kuleta  
madhara makubwa huku wanawake  
wakiwa ndio, wahanga wa ukatili  
huo.

Wako wanawake amba  
wamefanyiwa vitendo ya ukatili  
na waume zao na kufukuzwa hali

iliyochangia maisha magumu kwa  
wanawake hao ambao wengi wao  
huchwa na watoto.

Shakira Waziri ni mionganini mwa  
wanawake walikumbanza na visa vya  
ukatili huo baada ya kutelekezwa na  
muunewe baada ya kupata ulemavu  
wa viungo.

Binti huyo ambaye hawez  
kuongeza wala kutembea hivi sasa  
anaisi kwa babu yake Hamis Waziri  
katika Kata ya Likome Manispaa ya  
Mtawa Mikindani.

Shakira ni mijukuu wa kwanza wa  
Waziri ambaye alichukiluwa na rafiq  
wa mama yake kuelekeea mkoani Dar  
es Salaam kuishi haye.

Akiwa huko shakira alipata  
mechumba ambapo taratibu za noda  
zilifinyika na akiolewa miaka muine  
iliyopita.

Waziri anasema ugonjwa  
ulimopata mijukuu wake  
umewashangaza sana kaa sababu  
wamejaribu kwenda maeneo  
mbalimbani lakini mitiibabu  
yamekuwaya alakosekana hivyo  
kiwakaifisha tamai.

"Hali yake inatutia hofu  
kila siku maana hatujon kipata  
ahueni, vipimo havionyeshi kama  
ana ugonjwa wowote, jambo hili  
linatuungezeza hofu kwakiwa  
tunashindwa kumsaidia.

"Kila siku Shakira anazidi  
kuteseka, muine hajui hali ya  
mgonjwa wala hajawayi kuja  
kumiiona, tinaomba msaaada ili

## MATATIZO

**Hali yake**  
**Inatutia hofu**  
**kila siku maana**  
**hatujon kipata**  
**ahueni, vipimo**  
**havionyeshi kama**  
**ana ugonjwa**  
**wowote, jambo**  
**hill linatuungezeza**  
**hofu kwakiwa**  
**tunashindwa**  
**kumsaidia.**

mijukuu wangu aweze kupata haki  
zake za misingi kwakuwa hakupewa  
talaka," anasema Waziri.

Naye Christine Abdallah mkaizi  
wa Majengo Gezaulo, anasema  
mazingira ya familia ya Shakira ni  
magumu hali ambayo inachangia  
binti huyo koshindwa kupata  
hukumua hali i inayostahili hasa,  
ukizingatia kuwa ulemavu wake ni  
wa kialala tu.

"Siku zote binti huyo amekuwa  
akiishi kwa shida kwakuwa amekuwa  
akikaa ndani peke yake kwa muda  
mrefu huki akikosa msaaada wa  
haraka hasa akiwa na njaa au aktikata  
kujisaidia kutokana na mama yake  
mdogo kuwa katika mizunguko ya

biashara ili kuweza kupata mahitaji  
ya kila siku.

"Udhoofu wa mwili wake na  
ulemvu alionao umesababisha awe  
sugu mwiliini hali ambayo inazidi  
kuwakatisha tamaa ndugu zake,"  
anasema.

Kwa upande wake mama mdogo  
wa Shakira, Ashura Waziri anasema  
kitendo aliochikifanya mkwewe ni  
cha kinyama ambacho hakivumiliki  
kabisa.

"Wakati binti yetu anaondoka  
aliukuu mwente furaha sana lakini  
leo hii amekuwa bubu, hawez  
kutembea wala kufanya kazi yoyote...  
inauma sana," anasema Ashura.

Mama huyo anasema ugonjwa  
umendumazua umefanyiwa aonekoni  
mlemava wa muda mrefu huki  
hali yake ikizidi kuwa dhoofu kila  
siku jambo ambilo linawapa walati  
mgumu kama familia.

Seleman Masoud ni Mwenye kitendo  
Mstaifu wa Majengo Geza Uole,  
anasema jamii inapawsa kushirkiana  
ili kusaidia familia zisizoiweza  
ambazo zimekuwa zikumbwa na  
matatizo kama aliyopata Shakira.

"Shakira aliolewa wala  
hakuachika, tangi tuliyopanya kuona  
familia yake ikihangaini hatujawahi  
kumwana wala kumsidi murewe.  
Ukimuangala vizuri Shakira huna  
haja ya kupata maelezo, anateseka  
sana amepooza kila kitu anafanyiwa  
na ndugu zake," anasema Masoud.

